

N:o 29.

Af Herr Nyström: Angående afskrifning och aflösning af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären, om indelningsverkets öfvertagande af staten samt angående beväringsskyldigheten.

Då jag ej tilltror mig kunna rösta för regeringens förslag i de stora i mer och mindre sammanhang ställda frågorna om afskrifning af grundskatter samt rust- och roteringsbesvären, ny härordning, allmän värnpligt samt ny bevillningsförordning m. m., utan att nämnda förslag undergå grundliga förändringar, men jag önskar en lösning af dessa så länge hvilande frågor, som snart sagdt skilja representationen i tvenne läger, emedan jag anser att ett tidsenligare eller något mera utveckladt försvar och större samdrägt vid riksdagsarbetet, än som finnes, erfordras, dristar jag härmedelst, för att få mina åsigtter äfven af det Särskilda Utskottet pröfvade, vördsamt antyda de hufvudsakliga ändringar, som, enligt mitt förmenande, synas erfordras för nämnda frågors lyckliga lösning.

När, såsom nu är fallet, större omstörtningar, hvad försvars- och skatteväsendet beträffar, äro ifrågasatta, än i mannaminne förekommit; när till följd deraf det är fråga om att utdöma eller utbyta det tvåhundraåriga indelningsverket mot en värfvad opröfvad stam, att afskrifva de af jorden hittills utgående räntor och andra skyldigheter till staten, att således efterskänka en statens säkra årliga inkomst af cirka tio millioner kronor, motsvarande ett kapital af tvåhundra millioner, och endast bibehålla en obetydlig, icke till en tiondedel uppgående årlig inkomst från jorden; att öka utgifterna för försvaret genom en mera direkt beskattning af flere millioner och genom en indirekt på rekryterings- och landstingsområden af 5 à 7 millioner, beräknadt efter 200 à 300 kronors

tillökning för värfning af hvarje man utaf föreslagna stammen, 25,000, utan hvilken förhöjning värfningen, åtminstone i vissa orter, svårigen kan ega rum i fredstid, än mindre i krigstid; och när således landets ökade utgifter för det nya försvaret och för afskrifning af grundskatter samt rust- och roteringsbesvärén antagligen komma att i verkligheten uppgå till kanske tjugu millioner, då lärer det ock vara nödigt se till, att försvaret inskränkes till det allra nödvändigaste, som med landets lyckliga läge, dess behof och tillgångar är förenligt, att icke det gamla, det pröfvade indelningsverket allt för lättvindigt utbytes mot ett obepröfvadt nytt, att den indelta stammen icke utbytes mot värfvad stam, om icke fullt öfvertygande skäl därför tala, såsom att den nya i sedligt hänseende blifver bättre än den gamla, att de värnpliktige, bildade och obildade, kunna se bättre upp och hafva större tillit till den unga, icke genom lottning, utan genom värfning, anskaffade nya stamsoldaten, än till den i tjensten längre varande, vid familj och jord vanligen fasta indelta soldaten, att den nya stammen i upprörda eller oroliga tider är att fullt lita på, och icke, efter tjenstetiden, blifver mindre benägen för arbetsamhet samt till större tyngd eller olägenhet för samhället än den indelta. Vidare torde det ock böra noga öfvervägas, att statens inkomster eller tillgångar ej mera efterskänkas än hvad rätt och billighet nödvändigt påkalla, att icke någon klass af landets invånare tillskyndas, såsom nu synes tillämnas, fördelar på de öfrigas bekostnad, så att den senare villan blifver värre än den förra och förorsakar klagomål, vida mera befogade än nuvarande; att tyngderna, de personliga så väl som de öfriga, för det nya försvaret icke ställas så afskräckande och för landets utveckling förlamande, att den redan allt för stora utvandringen tilltager, föga försvarskrafter finnas kvar och mindre blifver att försvara, och slutligen att de ökade utgifterna för det nya försvaret samt för afskrifningen af grundskatter, rust- och roteringsbesvärén icke må uttagas egentligen genom påtänkta skatter på bränvin, stämpelpapper, maltdrycker och dylikt, hvilka i flesta fall hufvudsakligen skulle drabba den mera obemedlade, men föga representerade, i försvaret likväl personligen deltagande stora mängden, utan böra utgå förnämligast enligt en blifvande rättvis bevillningsförordning, grundad på befrielse från personella skatter, med direkt beskattning i förhållande till hvars och ens skatteförmåga, eller i förhållande till hvars och ens inkomst, utan afdrag af lefnadskostnader och räntor, denna inkomst må härleda sig från kapital, lön, arbete, handel, fastighet, boskapsskötsel, skogsbruk eller hvad det vara må, allt under iakttagande likväl att inkomsten för fastighet icke annat än i angifna undantagsfall beräknas lägre än 5 för 100 af antagna egen-

domsvärdet, att lindring af en tiondel medgifves för mindre säker inkomst, att, enär svårighet möter för ett rättvist afgörande när afdrag eller skattefrihet för lägre inkomst bör åtnjutas, den senare endast bör lemnas, såsom hittills, under 400 kronors inkomst, men deremot en progressiv lindring medgifvas under 1,800 kronors inkomst, till exempel med 100 kronor från 1,800 till och med 1,300, med 200 derunder till och med 800 och med 300 kronor derunder till och med 400 kronors inkomst, och slutligen att den sålunda ensamt blifvande inkomstbevillingen, eftersom fastighetsbevillingen ej synes vidare behöflig, måtte föreslås och bestämmas, såsom hittills, af berednings-, taxerings- och pröfningskomitéer, den sistnämnda sammansatt till hälften af jordbrukare och till andra hälften af löntagare och industriidkare, samt i händelse af besvär fortfarande pröfvas af Kammarrätt, möjligen förstärkt, samt af Kongl. Maj:t.

Då emellertid regeringens förslag i nämnda stora frågor, till många af sina hufvudgrunder, icke synas gå i ofvan antydda, enligt mitt förmenande, nödiga riktning, utan deri föreslås, ibland annat, dels att indelningsverket skall upphöra samt indelta stammen utbytas mot en värfvad, ehuru icke några fullt öfvertygande skäl ännu synas vara anförda för nödvändigheten och nyttan deraf, eller för det nys företräde framföre det gamlas, dels att de af jorden hittills utgående grundskatter eller räntor och kronotionden samt rust- och roteringsbesvären skola afskrifvas eller eftergifvas och hvälfvas hufvudsakligen på andra, ehuru jorden intagits, erhållits eller åtminstone nu innehafves med skyldighet för innehafvaren att utgöra nämnda skatter, samt innehafvarne, enligt gällande förmedlingsförfattningar, ej skulle komma ifrån skatterna, utan att äfven afstå jorden, och ej mera än icke-jordegare komma att delta i försvarsbördan för framtiden; dels att öfningarne för värnpligtige skola tredubblas i allmänhet och sexdubblas för studerande och skollärare, ehuru likställighet i skyldigheterna synes vara nödvändig samt måhända sådan stor utsträckning af öfningarne ej är nödvändig och kan verka menligt för försvarskrafternas bibehållande samt landets utveckling, dels ock att de förökade tyngderna skola utgå genom indirekta eller särskilda de obemedlade mest träffande skatter och ej efter hvars och ens skatteförmåga eller inkomst. Och då jag för min ringa del ej kan instämma uti nämnda nådiga förslag, utom i det fallet att jag anser billigt och rättvist att jordinnehafvarne få åtnjuta afskrifning för den del af grundskatten samt rust- och roteringsbesvären, som kan antagas motsvara den på jorden hädaneftre enligt antydda förordning uppkommande bevilling, samt de uppkomna stegrade fordringarna på rust- och rotehållarne

och de bevillningar, som tillfälligtvis pålagts och blifvit ständiga räntor, men hvilket allt nu ej lärer kunna till beloppet uppgifvas, utan måste till rund summa upptagas, får jag, såsom en medelväg eller ett bidrag till de stora frågornas lösning, vördsamt hemställa och föreslå:

angående grundskatter samt rust- och roteringsbesvären,

att desamma, för att skattefrågan må, såsom nödigt synes, blifva skild från försvarsfrågan och icke nu och framgent verka menligt för ett endrägigt riksdagsarbete, måtte, utan afseende om indelningsverket bibehålles eller icke, samt under antagande, att ofvan antydda grunder till ny bevillningsförordning blifva i hufvudsak antagna, aflyftas från jorden genom afskrifning och aflösning, eller sålunda

att två femtedelar afskrifvas under 15 år såsom motsvarande dels blifvande bevillning på jordbruksfastighet, dels de ökade tyngder, som jordinnehafvarne under äldre tider kunna tillfälligt pålagts, dels ock de stegrade fordringar, som för rust- och rotehallen efter indelningsverkets införande och jemväl under senare tider uppkommit; och

att återstående tre femtedelar, eller 6 millioner kronor af grundskatterna, rust- och roteringsbesvären, motsvarande, kapitaliserade efter fem procent, ett-hundratjugu millioner, aflösas genom under längre tid, minst 15 år, skeende betalning och användas antingen till amortering af landets jernvägsskulder eller till en orubblig fond, deponerad för längre tid uti allmänna hypoteksföreningar, samt under förbehåll i båda fallen, att räntan derå endast användes för landets försvar;

angående indelningsverkets bibehållande eller icke,

att detsamma, för den händelse vid blifvande pröfning ej mera giltiga skäl tala för dess utdömande samt för införande af värfvad stam mot indelt, om de hittills anförda eller de förökade kostnaderna lägga hinder i vägen, eller frågan om utbyte af indelt stam mot värfvad ej ännu skulle vara mogen för afgörande, men rust- och roteringsbesvären likväl anses böra aflyftas från jorden på sätt ofvan föreslagits, måtte öfver-

tagas af staten, äfven hvad rekryteringen beträffar och, der så fordras, förbättras, jemväl i afseende å soldatens förseende med jord eller lämplig anställning eller erforderlig pension efter tjenstetidens utgång, samt, hvad rust- och rotehållarnes skyldigheter i afseende å underhållet beträffar, utarrenderas till den minst fordrande under t. ex. 10 år hvarje gång; och

angående beväringsskyldigheten eller allmänna värnplikten,

att densamma måtte, åtminstone för närvarande, inskränkas till det oundgängligaste, om möjligt till endast 60 dagars öfning, utom hemöfningarna i målskjutning, och blifva lika för alla, utom för dem, som emot full ersättning af staten frivilligt åtaga sig ökad öfning för att ingå såsom befäl och ersättningsmanskap.

Om remiss till det särskilda Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 7 Februari 1883.

J. E. Nyström.